

مطالعات

مقالات علمی

اخبار و گزارشها

بایزنالاد الکترونیک

صاحب امتیاز

انجمن علمی تحقیق و تصحیح نسخه‌های خطی ایران

مدیر مسئول

زهیر طیب

نایب رئیس انجمن

علی محمد موذنی

سر دبیر

سید مرتضی میرهاشمی

سر دبیر همکار

محمد سرور مولایی

اعضای هیات تحریریه

سید محمد منصور طباطبایی

نورالدین نعمتی

سید احمد کازرونی

علی افضلی

شیرزاد طایفی

غلامرضا مستعلی پارسا

احمد گلی

اعضای هیات تحریریه بین المللی

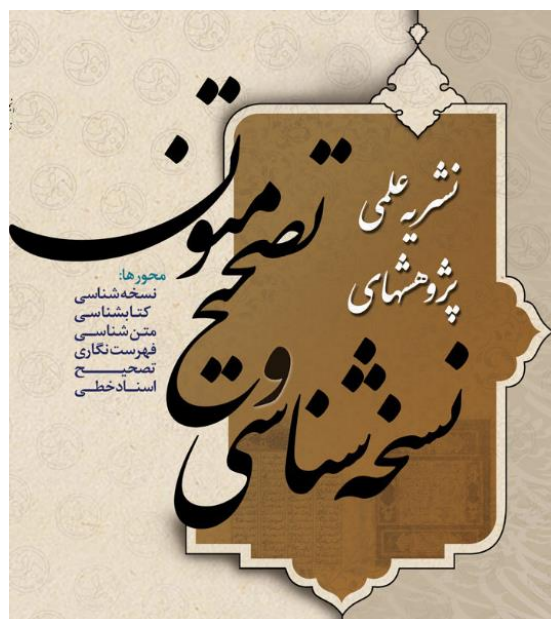
سید محمد اسدعلی خورشید

احمد حسین البکر

دوره انتشار

دو فصلنامه

شاپا چاپی: ۲۷۸۳-۴۹۱۳

دوره نخست

شماره دوم

پاییز و زمستان ۱۴۰۱ هجری شمسی

فهرست

دوره اول (۱) شماره دوم (۲) پاییز و زمستان ۱۴۰۱

زهیر طیب (مدیر مسؤول)

سرآغاز

صفحه ۱-۳

مجتبی سلطانیان؛ سید حامد نقدی بیکی

بررسی محتوایی و تصحیح رساله شعاع (قوس و قزح) اثر خواجه نصیرالدین طوسی

صفحه ۴-۲۳

DOI: 10.22034/CRTC.2022.342218.1003 DOR: 20.1001.1.49132783.2022.1.2.1.4

زهره عطایی آشتیانی

حق طلاق در بررسی نکاح‌نامه منحصر به فردی از دوره محمدعلیشاه

صفحه ۲۴-۴۲

DOI: 10.22034/CRTC.2022.342017.1000 DOR: 20.1001.1.49132783.2022.1.2.2.5

یحیی طالبیان؛ مزده کمالی فرد

قدیم‌ترین رساله معمائی فارسی

صفحه ۴۳-۵۸

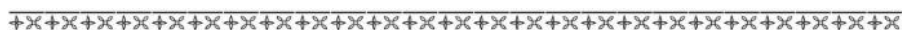
DOI: 10.22034/CRTC.2022.348851.1016 DOR: 20.1001.1.49132783.2022.1.2.3.6

یعقوب نوروزی؛ سیف الدین آب برین

نگاهی انتقادی به علل و اسباب لغزش‌های کاتبان در نسخه نویسی (با تأکید بر ضبط‌های نسخ دیوان خاقانی)

صفحه ۵۹-۷۹

DOI: 10.22034/CRTC.2022.354946.1032 DOR: 20.1001.1.49132783.2022.1.2.4.7

مطالعات

مقالات علمی

اخبار و گزارشها

محمدرضا غمگسار؛ احمد طحان؛ سید مهدی خیراندیش

معرفی نسخ خطی خلاصه الحقایق نجیب‌الدین رضا تبریزی اصفهانی

صفحه ۸۰-۱۰۸

DOI: 10.22034/CRTC.2022.352966.1030 DOR: 20.1001.1.49132783.2022.1.2.5.8

احمد ربانی خواه؛ نفیسه ضربی زاده

نسخه‌شناسی و متن‌شناسی نسخه خطی «زلزال الصفا فی احوال المصطفی» اثر کارتانی (منبعی کهن در سیره نبوی)

صفحه ۱۰۹-۱۲۹

DOI: 10.22034/CRTC.2022.352636.1026 DOR: 20.1001.1.49132783.2022.1.2.6.9

مریم احمدی؛ علی پدرام میرزایی؛ فاطمه کوپا؛ علی محمد گیتی فروز

نسخه‌شناسی و متن‌شناسی کتاب «انتخاب منتخب»

صفحه ۱۳۰-۱۵۰

DOI: 10.22034/CRTC.2022.350231.1022 DOR: 20.1001.1.49132783.2022.1.2.7.0

طوبی سلمانپور؛ مهیار علوی مقدم؛ علی تسنیمی؛ محمود فیروزی مقدم

متن‌شناسی انتقادی تذکره‌های چهار مقاله، لباب‌الالباب، نفحات‌الانس و تذکره‌الشعرا

صفحه ۱۵۱-۱۷۲

DOI: 10.22034/CRTC.2022.352848.1027 DOR: 20.1001.1.49132783.2022.1.2.8.1

آمنه عرفانی فرد

بازخوانی انتقادی رویکرد نسخه‌شناسانه «حافظ به سعی سایه» (هوشنگ ابتهاج)

صفحه ۱۷۳-۱۹۱

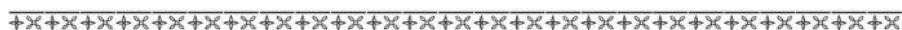
DOI: 10.22034/CRTC.2022.349156.1017 DOR: 20.1001.1.49132783.2022.1.2.9.2

نسیم بیدبرگ؛ الهام مومنی

متن‌شناسی نسخه‌ای خطی موسوم به مجلس آرا در اخلاق و اربعینیات

صفحه ۱۹۲-۲۰۶

DOI: 10.22034/CRTC.2022.350173.1021 DOR: 20.1001.1.49132783.2022.1.2.10.3

بایستگی نظامت نسخه‌شناسی، تحقیق و تصحیح متن

زهیر طیب^۱

مدیر مسؤول نشریه و رئیس انجمن علمی تحقیق و تصحیح نسخه‌های خطی ایران

واقعیت‌هایی که مبنای تداوم زندگی و پایه ادراک و شیوه اندیشه و اقدام بشر می‌شوند، به میزان اهمیت و ژرفای نقش آنها در زندگی آدمی، به «متن» نزدیکتر و در لحظه «متن‌دیی» به آن تبدیل می‌شوند. هم از آن رو که خداوند، سامان جهان را به عهده «کتابهای آسمانی» که از جنس «متن» است نهاد و هم از مسیر تاریخ و مطالعه دانش و تجربه انسانی، جهان امروز را «متن‌ها» بیش از هر چیز دیگری شکل داده و اداره می‌کنند.

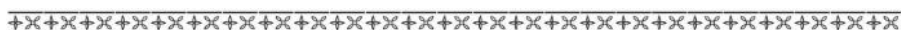
پنجره‌های گوناگونی بر ساختمان متین متن باز شده است:

یک مهندس برنامه نویس، انتظار خود را از رایانه بر مبنای زبانهای ماشینی به متن تبدیل می‌کند. دین مردان و فیلسوفان، دریافت ژرف معنی آفرینش و وجود را از پنجره تفسیر متن وحیانی و متون بشری جستجو می‌کنند. مورخان، جهان را از دریچه متن و آثار دیگر تاریخی بازشناخته و شناخت خود را به متن تبدیل می‌کنند. اداره‌کنندگان جهان در هر مقیاسی، به بازتولید نظم و ثبات بخشیدن به آن در قالب متون حقوقی و سیاسی می‌پردازند. هنرمندان سخن سرا و خیال‌پردازان هنرهای دراماتیک، آرزوها، رؤیاهای و داستانهای خود را در «متن»، تجسم می‌بخشند.

هر دانشی، متمایل به متن، رشد و بالش دارد. تاریخ علم و زندگی بشر، از متن برگرفته و پس از پویه‌ها و نوپیدی‌ها دیگر باره به متن تبدیل و با آن متشکل و منتشر می‌شود.

در این زیست‌بوم، پرداختن به متن از هر زاویه‌ای، تخصصی مجزا و مستقل است و دانایان هر حوزه‌ای،

۱. دکترای زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه تهران. Tayyeb@ut.ac.ir

هنگام صدور پروانه چاپ کتاب، صاحبان مؤسسات نشر در زمان تعریف کار و دریافت محصول پژوهش در این حوزه، مشخصات فرد مسؤول علمی پژوهش و همکاران او (در صورت تشخیص وی) را در آغاز اثر در شناسنامه علمی آن درج کنند و مؤسسات نشر متخصص امر تصحیح اعلام حضور نموده و احراز صلاحیت شوند و با حضور هیأت علمی و داوران تخصصی به بررسی کیفیت آثار تصحیحی بپردازند و چاپ آثار تصحیحی و تحقیقی نسخ خطی که فاقد مسؤول علمی هستند، ممنوع شده و مدیران مراکز توزیع کتاب از توزیع آثار تصحیحی خارج از فرایندهای علمی و بدون مسؤول، خودداری کنند و فرهنگ سازی برای فروش و عرضه آثار تصحیحی علمی و تحقیقی در سطح جامعه توسط اصحاب علم و فرهنگ و رسانه‌های جمعی و مجازی و مدیران اجرایی انجام پذیرد. در هر منطقه کشور، گروه علمی ذی صلاح دانشگاهی، در همکاری با وزارت فرهنگ و دیگر سازمانها، نظارت بر حسن اجرای این مقررات را برعهده خواهند داشت و با شناسایی مصادیق تخلف از سوی آنها، نسبت به جمع آوری کتابهای فاقد استاندارد علمی و پژوهشی حاضر، اقدام خواهد شد.

***

در سایه چنین تدبیری، هم تحقیقات و تصحیحات در خور و تخصصی و علمی صورت خواهد پذیرفت و از منتشر شدن آثار غیر علمی که تخریب آثار کهن و فرهنگ و تاریخ ملی و دینی ما را در پی دارد، جلوگیری می‌شود و هم فضای انتشار تصحیح متن به ریل صحیح بازگشته و دارای اقتصاد خواهد شد. متخصصان، محققان حقوق نشر، سیاست‌گذاران، مصححان و منتقدان را برای نقد و گسترش این بحث دعوت می‌کنم. انجمن علمی، نتیجه این بحث را برای پیاده سازی به دستگاههای فرهنگی مسؤول کشور پیشنهاد خواهد کرد.